

NYITRAMEGYEI SZEMLE

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Megjelen vasárnaponkint.

Előfizetési árak: Egész évre 10 kor., fél évre 5 kor., negyed évre 2 kor. 50 fl. — Községeknél, körjegyzőknél, tanítóknál 8 kor.
Egyes szám ára 20 fillér.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

Dr. Tóth János.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Papnevelde-utca 9. sz.

Hirdetések árai: Egy háromhasábos petítor ára 16 fillér.

Többszöri közlésnél árkedvezmény.

Hivatalos hirdetések 100 szóig 4 kor., minden további szó 4 fl.

Előre a jó uton!

Markhot Gyula alispánnak és több tisztviselőnek a szabadelvű pártból való kilépése nem személyes okokból eredő elhatározás volt, hanem a hazafiúi meggyőződés ténye. Sokáig készültek erre a lépésre, mert nem kis nehézségeket kellett legyőzniük. Egy nem csak erős, hanem egyszerű ereszakos pártfegyelemnek a békóit kellett szétörni, személyes szempontokon, egyéni érdekeken kellett felül emelkedni.

De a sziklába vágott út meg van, azon most már könnyebben haladhatnak, a kik az úttörők nyomán indulnak. És sokaknak kell ezen a nyomon megindulni. Lehetetlen feltételezni, hogy Nyitramegye tisztviselői karának túlnyomó nagy többsége nem szégyenlené magát egy olyan párt-hoz tartozni, mely a nemzet előtt minden hitelét elvesztette és hazafiátlan magatartásával az abszolutisztikus kormányt egyetlen támaszát, a bécsi kamarilla embereinek pedig egyetlen reményét képezi.

A keselyűk döggel szeretnek táplálkozni, állami önállóságunk ellenségei is kadavereket keresnek, hogy megtömvé velők államszervezetünk csatornáit, olyan vért eresszenek a nemzeti közélet testébe, a minő a régi labancokban és a Bach-huszároknál keringett, a kik a királyi abszolutizmus és az öszbirodalom képtelen céljainak rendelték alá a magyar nemzet jogos érdekeit. Ilyen kadaver lenne a szabadelvűpárt, melyen a Gesamtmonarchie rajongói pompásan elősködnének, ha még mindig elegendő táplálékot nyujtana nekik.

Egy párt, melyet az ország ellenségei, a nemzeti jogok fanatikus gyűlöli évtizedeken át

dédelgettek és fentartani segítettek, melynek a reaktiválása, hasznavehetősége végett egy hazafiátlan katonát néhány príbékkal az ország nyakára küldtek, egy ilyen párt a nemzetre nézve a mily nagy szerencsétlenséget, épp olyan veszélyt is jelent.

Hisszük, hogy Nyitramegye tisztviselői, a kik még tényleg nem léptek ki a szabadelvű pártból, nem fogják halogatni a kilépésüket arra az időre, a mikor már a szabadelvűpárt a nemzet előtt a céltudatos hazaárulás vádjával lenne megbélyegezve. Hiszen akkor ez az iszonyú vád az ő homlokukra is szégyenbelyeget sűtne. Pedig ez az idő rohamosan közeledik, mert a szabadelvűpárt már nem is megy, hanem gurul a nemzeti küzdelem ellen való állásfoglalás lejtőjén, melyről csak a hazaárulás örvényébe lehet lebukni.

Ha a vármegye tisztviselői a saját és vármegyéjük becsületét meg akarják menteni, akkor sietve kell ott hagyniok a szabadelvű pártot, ezt a kadavert, mely miatt a nemzeti jogok csata teréről a katonai kamarilla keselyűit elűzni nem bírjuk.

Sokkal elengedhetetlenebb kötelezettséggel, a felelősségnek nagyobb súlyával nehezedik a párttal való szakítás kötelessége a vármegye intelligenciájának azon részére, mely a tisztviselői kar kötelekén kívül áll, és még mindig a szabadelvű párt hívének vallja magát. A tisztviselőt a kenyérkényszer ha nem is nyűgözi le, de gátolhatja a politikai elhatározásban, a nem tisztviselőt azonban mi akadályozhatja a pártfegyelem nyűgének lerázásában? Kenyerét nem kell feltennie, legfeljebb csak egyik-másik érdekének a megrövidítését. De hiszen ha az a sokat emlegetett hazafiság semilyen áldozatot sem követelne, akkor

igazán könnyű lenne a fényében sűtkézni. A hazafit éppen az különbözteti meg a sehonnaitól, hogy amaz tud és akar élni a hazáért, emez pedig csak ahoz ért, hogy a hazából hasznot húz, de érette dolgozni és áldozni nem tud és nem is akar.

Bármily érzéketlennek mutatta magát Nyitramegye intelligenciája, a parányi ellenzékét kivéve, nemzeti aspirációink és érdekeink iránt a közel multban, bármennyire tapadt is oda a reakcionárius kormány oldalához, azért még sem tesszünk le arról a reményről, hogy győzni fog rajta a hazafiúi meggyőződés erős szava és búcsút mond annak a pártnak, melynek kebelében a nemzeti politika céljait szolgálni immár tiszta lehetetlenség.

A pöstyéni járás szabadelvű pártjának feloszlása élesíti és megerősíti bennünk ezt a reményt. Eddig csak egyes kövek hulltak ki a szabadelvű párt várának bástya falaiból, most azonban már egész épületrészek omlanak össze, a szélső bástyák falai dűledeznek, csak kövessék a pöstyéni példát a többi járások és a dacoló crőd, melyet ma már nem vitézek, hanem rabló lovagok őriznek, néhány hét alatt romokban fog heverni.

A nyitramegyei dissidensek körének meg kell szaporodnia, ennek a körnek ki kell tágulnia, mert vannak már felemelő példák, melyek az egyéni és hazafiúi meggyőződés érvényesítésére serkenthetik azokat, a kik eddig kislelkűségükben a pártfegyelem terrorizmusával szembe szállni nem mertek.

A kiléptettek politikai magatartására vonatkozólag többféle híresztelest hallottunk. Nözetünk szerint a nyitramegyei dissidensek, ha önönmagukhoz következetesek akarnak maradni, nem te-

A „NYITRAMEGYEI SZEMLE” TÁRCÁJA.

Az aranypapucs.

Mária-legenda.

— Irta: Reviczky Irma. —

Az erdő csendes magányában, zöld páfrány, illatos Cyklamen s rózsaszínű Erika közt állt egy kis Mária kápolna, melyet a szent Szűz tiszteletére emelt a közeli német falucska néhány jámbor híve. A Boldogasszony tisztelői minden Mária-ünnepen most is sűrűn látogatják. És a moh-lepte küszöbön térdelni látunk nem egy fiatal leánykát, nem egy roskadozó aggastyánt vagy idős anyokát, buzgó imában elmerülten, ha sétatömbben mi is befordulunk a szent Szűznek e kedves kis hajlékába, a hol ő egy régi kőoltaron örök szépségében honol ragyogó ezüst ruhában, gyémántos gyöngy koronával aranyhajú fején, de — meztelán. Mert a ket csepp aranypapucs csak úgy van téve a kőfaragott oltarra. És hogy miért van ez úgy és nem másképp — erről szól e legenda:

Hajdanában, mikor a kápolna még új volt és a falairól még le nem mállott volt a vakolat, mint most, mikor még nem lepte el a moh egy a küszöbét, mint most — mikor a fehér gyöngyvirág kelyheit, az illatos erdei ibolyát, a Cyklamet és az úde Erikát mind letaposták a jámbor

zarándokoknak szögekkel kivert csizmái: járt erre egy szegény hegedűs. Vándorutja az erdőn keresztül vitte és meglepetve állott meg a kedves kis epület előtt, melynek alacsony ajtaja tárva-nyitva állott. Hóna alá fogta ócska kalapját és régi hegedűjét a kezeibe véve átlépte a kápolna küszöbét és a Mária-szobor előtt térdet hajtva hegedűlni kezdett úgy ahogy legjobban tudott. Szívének egész bánata és keserve ott rezgett a hurokon, a mint végig húzta rajtuk a vonóját.

A fényes palotákban sohase játszott olyan szépen, mint itt az erdő magányában. És hogy a játéka hatásosabb legyen, énekelt is hozzá. Egy dalt, mely magában foglalt mindent, mit Máriának, a Szent-Anyának mondani akart...

A szegény hegedűs mindent elmondott égi jó Anyjának. Körülbelül így: „Égi Királynő, oh Mária, te drága Szűz! hallgass meg engem kegyesen és rossz zenémet jutalmazd meg egy kenyér-morzssával. Lásd, oda haza ehezik az asszony és a gyermekek. Nincs egy betevő falatom se. Azért légy olyan kegyes oh szent Szűz, és segíts mi rajtunk nagy inségünkben. —

És alig hogy bevégzi imáját a bús hegedűs, ime egy csoda történik; az egyik kis aranypapucs hangos csengéssel elébe le hull. És a szent Szűz hajnal rózsás fényében emigy szól:

„Terj haza! Az aranypapucs a tied. Elj buzgó hitben és maradj oly tiszta lelkű, mint eddig voltál“.

Ki ecsetelheti a hegedűs örömet és boldogságát?

Hej! a nyomornak vége! Csak gyorsan haza, szellő szárnyán, a drága kincsesel. Még az erdei szarvasnak sincsen gyorsabb lába, mint a szegény vándorművésznek volt, midőn haza futott, árkonbokon át kedves, szegényes kis otthonába...

A városkába érve, első dolga volt a pékhez betérni és kenyeret vásárolni.

A pék nagyot nézett, mikor aranypapucscsal akarta kiegyenlíteni számláját. A pék szentül azt hitte, hogy tolvajjal van dolga, no meg ő is járt már az erdei kápolnában és mindjárt rá ismert a szent Szűznek kis aranypapucsára, melyen egy gyémántos csatt volt.

„Te akasztófára való semmiházi, te loptad a Boldogasszony papucsát, te tolvaj te!“ mondá a felbőszült pékmester és olyan lármát csapott, hogy egy sereg nép tódult befelé az üzletbe, akik aztán a bíróhoz kísérték a hegedűst és ráadásul útközben még elverték is a szegény muzsikust.

Nos hogy ne itélték volna el a szegényt, mikor a kis aranypapucs a kopott kabátja zse-

hetnek mást és jobbat, mint azt, hogy mindenben követik az országos dissidensek példáját. Ezek vagy beállottak a koalíció küzdő soraiba, mint az Andrássy-fele csoport, vagy legalább támogatólag csatlakoztak az egyesült ellenzékhez, mint a Nagy Ferenc-fele csoport.

Ezen az uton kell járniok a nyitramegyei dissidenseknek is, mert őket is a nemzeti célokért való küzdelem vágya szakította ki a szabadelvű-párt kötelékéből. Ennélfogva az ő kilépésüknek is csak abban az esetben van értelme, ha ők is vagy belépnek a vármegyei ellenzékbe, vagy legalább részt vesznek az ellenzék küzdelmében.

Akár az egyik, akár a másik alakban történjen a szövetezés az ellenzék és a dissidensek között, itt az ideje annak, hogy a két párt között megállapodás jöjjön létre a közös eljárásra vonatkozólag. Ezt mind a két párt vezető embereinek a figyelmébe ajánljuk.

Előre a jó uton két irányban. Az egyik a kilépések folytatásában, a másik a kilépettek és az ellenzék között létesítendő szövetezésben lehelhető fel.

Keresztény socialis gyűlés Nyitrán.

Regi igazság, hogy a szervezkedésben, az összetartásban van erő, ez a tapasztalati tény indította arra világszerte a munkás elemet, hogy összetartással ellenállásával jogos követeléseit kivívja. A külföldön ezen mozgalom már régebb keletű, hazánkban nagyobb mérvet az utolsó évtizedben öltött. A két keze munkájából kenyerét kereső osztály, a munkás osztály szervezkedett, ami kétségtelenül joga, sőt kötelessége, de lelketlen vezetők a szakszervezeteket oly igába hajtották, hogy a socialdemokrata vezetők akaratának nem hódolni egyenlő pusztulással, kibojkolták a többiek azért, mert nem akarnak vakon engedelmessé válni a socialdemokrata tanoknak, melyek végcélja a magánvagyon közös tulajdonná való átalakítása, a család teljes felbontása és a vallás kiküszöbölése.

A szervezkedés hiányát érezték Nyitrán is, a múlt év decemberében megis alakultak egy körében a socialdemokrata szakszervezetek (kőműves, asztalos, festő stb.), álmodtak egy szebb jövőről, mert ezt ígérték a budapesti kiküldöttek, de a szebb jövőt egy keserves jelen váltotta fel, a párt kasszába sokat kellett fizetni, és ennek fejében semmit sem kaptak, azért ezen szakszervezetek élete tulajdonképen tengődés. De nem is annyira a befizetés bántja, mint az, hogy ha ezen azelelt hitehez ragaszkodó nép vallásában tovább

bébe volt. Elitelték. És hogy, hogy nem, halálra szólott az igazságtalan ítélet.

Szegény hegedűs! hasztalan volt minden védekezése. Elitelték.

Punktum. A csodat, ami vele történt, mesének, koholmányoknak mondták. És otthon éhezett a kis család.

Ott ült tehát szűk cellájában a rab. A hegedű a sarokban hevert érintetlenül. Holnap pedig lesz a kivégzés.

Azonban még az utolsó kérését teljesítették. A hegedűs nem kért egyebet, minthogy még egyszer oda vezessenek az erdei kápolnába, hogy még egy utolsó dalt zenghessen hegedűjén az égi Királynénak, mielőtt e siralom völgyét itt hagyná...

Megengedték.

A bús hegedűs tehát ismét ott térdelt a kőoltárnál az erdő csendes magányában. Siri csend volt körülötte, mikor megszólalt a hegedűje és egy szomorú dallam felhangzott remegő ajkáról:

„Szent Szűz! Segíts ez egyszer mi rajtunk. Otthon éheznek az asszony és a gyermekek, oh csak egy falatka kenyérkét juttass nekik ezért az én rossz hegedűlésemért... Bűn nem nyomja a lelkemet, szívem tiszta, de el nem hiszik az emberek. Holnap megcsendül a halálharang és az

is enyhülést, vigaszt keresett, azért a nemzetközi idegenből szakadt vezérek haragját és bojkottját magára vonta, azért a nép keresve keresi a menekülési módot, mert e hazátlan, vallástalan maszlagot bevenni nem tudja, mert ez a haza, habár szegény, neki édes honi föld, és tudja, ez a szegény nép hogy „a nagy világon e kívül nincsen számodra hely...”

Ezek voltak a f. hó 8-án a Szigetben megtartott keresztény socialis gyűlés előzményei. Igaz, hogy mikor elhangzott a jelszó: Szervezkedjünk keresztény alapon! sokan mosolylyal, mások gyűlölettel fogadták, pedig erre a keresztény socialismus nem szolgált rá, mert két fő elve: az igazságosság és a felebaráti szeretet, csak tisztelget és elismerést érdemelnek.

F. hó 8-án délutánra volt hirdetve a gyűlés, nagy nemzeti színű falragaszok hirdették, nagy néparadat vonult a Szigetbe, lehettek a hozzáértők megbecsülése szerint 2000, ott volt helybeli iparosaink színe java, ott voltak a munkás osztály tagjai, jelen volt keresztény intelligentiánk lelkes ifjú serege, volt képviselve a földműves nép, és többen jöttek a központi papság soraiból. Legkorábban jöttek a szervezett socialdemokraták kőművesei, többen a cipészekből és festőkből, és hogy egy kis bátorságot szerezzenek az abcugolásra, letelepedtek az asztalok körül és vidáman borozgattak. Az idő borongós volt, arra számítottak, hogy eső esetén a teremben nem engedik szóhoz a szónokokat. Számításuk azonban nem vágott be, az időjárás kiderült, a gyűlés kezdésének ideje elérkezett, megjött a hatóság képviselője Herceg István rendőrfogalmazó 8 rendőrrel és 4 csendőrrel és kevéssel 3 óra után megkezdődött a gyűlés.

Csernyák József helybeli iparos föláll az asztalra és elnökül ajánlja Konrád Ferenc főgymnasiun tanárt, jegyzőül pedig Herald Gyula tanitót. A keresztény eszmék bátor harcosa Konrád Ferenc föláll az asztalra és kezdi beszédét: Tisztelt Népgyűlés! — megszólítással. Ekkor az emelvény jobb oldalán egy csapat kőműves ektelen zsvajt csap: *Abzug! Levele! Munkás beszéljen!* Tisztában volt mindenki, hogy ezen tüntetés a beszédett bortól ered. Konrád elnök szánalmasan nézte a vörös máslis csapatot, akik végre szóhoz engedtek. Érces hangján lelkesen szónokolt, hogy a socialismus nemcsak a munkásoké, hanem az egész társadalomé, mert a keresztény socialismus nem egyéb, mint a keresztény felebaráti szeretet, melynek az egész társadalom rétegeit kell betöltenie, ellenben a socialdemokrata osztály gyűlölet, a keresztény socialismus szerint minden ember

asszony és a gyermekek egészen elhagyatva maradnak a világon. Minden támasz nélkül. Ha csak — ha csak oh drága Szűz nem könyörül meg ismét rajtam.

Sötét börtönömben mikor a lánc szorította kézcsuklóm, mikor a kétségbeesés éje körülfogott és majdnem örülttett, te voltál az egyedüli reményem, oh Maria! Ne engedd, hogy ilyen szegényekkel muljak ki a világból!

Alig mondá ki e szavakat a megkínzott muzsik, midőn ime a második papucs is a kőszobor merev mozdulatlan lábáról elbe esett. Szent Szűz! Tehát nem hiába folyamodtam hozzád, ime kegyesen meghallgatád szolgádat.

És ekkor mindenki bámult a csodán. A komor börtönőr is magasztalta az égi Anyát, aki el nem hagyta a szegény hegedűst, mikor hozzá fohászzkodott.

A picike kis aranypapucsokat pedig a hegedűs addig tartotta magánál, miglen mint gazdag ember agkorában meg nem halt, ekkor aztán vissza kerültek a kis erdei kápolnába, a hol még most is oda vannak téve a kőoltárra, a melyről a szent Szűz szobra a hívőkre kegyesen lemosolyog és a nap rá süt a két póre fehér kis lábcskára és lecsokolja a porszemeket róluk...

a haza munkása, ha hivatalát tisztességesen betölti, a socialdemocracia szerint, csak a munkás nép. Örömet fejezi ki, hogy e gyűlésen elnökölhet, kéri a jelenlévőket, hogy a szónokokat halgassák meg nyugodtan, s ha valaki szólni kíván, sorrend szerint megadja neki a szólás jogát.

Beszédjét több ízben megszakította a harsogó éljenzés, de a vörösek abcugolása is. Utána a keresztény socialisták budapesti vezére Szalánczy Andor lépett az emelvényre. Kedves megjelenésű fiatal ember gyári munkás, tolnamegyei magyar ember, de a kirendeltség most is kezdett működni: *Abzug! Le vele!* Szalánczy azonban külföld harcokban vett részt, jöködven nézi a modern üvöltő derviseket, majd odaszól: *Ne bögjenek barátim, én mondokámat ugys elmondom; ha bögnék, hosszabb lesz. Lelohasztotta a tüntetők jókedvét a rendőrség közbelépése, a rendőrség nagyonsipett kettőt, bekísértette, s a tüntetők nyugodtabbak lettek, midőn Szalánczy magyarázza a nép nyelvén, hogy a súlyos helyzet oka a szabadelvű kormányok részrehajlása, gyárosok kaptak subventiót, adóelengedéseket, a munkásokat a kartellek majd tönkretették. Ez ellen szervezkedni kell, ez az egyetlen fegyver. Külföldön szervezkedtek és jogokat vívtak ki a munkások részére, nálunk ilyen törvény nincs, mert itt is szervezkedtek ugyan a socialdemokraták, de — ablakbeverésre, a vezérek dözsölnek, pénzt gyűjtenek, a munkás nép nekik adót fizet, és nyomorog. Szervezkednie kell a keresztény magyar munkásoknak, küzdenek politikai célokért, hogy a munkásnak legyen joga, de azért nem kívánják másnak vagyonát, mert ha lesz jó munkás törvény, mindenki családja tisztességesen megél, csak hogy dolgoznia kell. Hazánk hű fia vagyunk és nem hazátlan bitangok. A vallás nem magán ügy: *Le a csuhással!* kiáltják. — Szalánczy ügyesen visszavág: *Barátom!, a csuha mégis csak szebb ruha, mint a kaftán!* (Zajos derűtség), mert ha az volna, miért bántja a Népszava folyton a vallást és a papságot, miért hazudik és rágalmaz, hogy a népet megingassa hitében, és kiszolgáltatja a hazátlan vezérek önkényének, és miért támadja éppen a keresztény vallást, — azért mert a socialdemokraták vezetői keresztények nem voltak, pl Bebel, Marx stb. (A socialdemokraták éltetik Bebelt, Marxot. Szalánczy oda szól: *Hidba éljenek, ezek már rég meghaltak!* Hangos kacaj) ... és a vezetők most is azok táborából kerülnek ki. A socialdemokraták „tisztult erkölceiből” nem kér. Minden vallás csak jót parancsol, miért tehát a gyűlölet a vallás ellen, azért hogy fenekestül felforgassák a vallástalan tömeggel az édes hazát. (Óriási éljenzés!! Éljen a haza!) (Közbeszólt valaki: Beszéljen a papi vagyonról!) Hazánk kulturális intézményei, a sok jötekonysági egyület ebből alakult, míg e vagyon papi kézen marad a haza és nepe bármily veszélyben számíthat támogatására, de mit tesz Bokányi, Kristóffy Weltner stb. vagyonával (Helyeslés) Áttér az általános választói jogra, melynek a ker. socialismus igazi hive (Beszéljen 9 órai munkaidőről? — odaszól valaki. — *Barátom!* — mondja Szalánczy — *magának úgy látszik 2 óra is sok volna!* (Zajos derűtség)*

A ker. socialismus célja: A munkaidő, a munkabér kérdéseinek jogos és méltányos szabályozása, a munkások jólétének biztosítása valami szerencsétlenség, betegség esetén, a nyugdíj biztosítása, munka nélküliség esetén segélyezés, szabad gyülekezési és szervezkedési jog, a kis iparosok felkarolása, a szakképzettség behozása, a nagyobb vállalatokba be kell vonni a kis iparosokat is, a börtönt meg kell adóztatni, stb. Azért bontjuk ki ezt a zászlót, mert szeretjük hazánkat, hitünket, csatlakozunk ezen szeplőtlen nemzeti lobogó alá, hogy a társadalmi bajokat minél előbb kiküszöbölhessük. Szervezkedjünk keresztény — magyar alapon! (Lelkes szünni nem akaró éljenzés)

Utána Gramantik Ágoston budapesti lelkész népies tót nyelven adta elő a ker. socialismus programját, különösen a 2 éves katonai szolgál-

latról és a teljes vasárnapi munkaszünetről beszélt, hogy e napon a korezmákat be kellene zárni, mert a munkásnak alkalma van heti keresményét elinni, s otthon családjá éhezni nyomorog. Az idő azonban előrehaladt s így beszédjét a szervezkedésre való buzdítással bevégezte. Beszéde óriási hatást keltett, s zajos tapsokkal köszönték meg. Végül Konrád Ferenc elnök megköszönte a szíves érdeklődést, a rendőrség tapintatosságát és a haza éltetésével a gyűlést berekesztette. A socialdemokraták látva a hatást a gyűlésen beszélni nem akartak.

Az oszladó nagy népáradat ekkor kezdte énekelni: *Hazának rendületlenül légy híve oh magyar-t*, mire vérszemet kaptak a vörösek, és az abeugolástól kiszáradt torkukat kezdtek kengetni és nagy zajjal énekeltek a *Marsailles-t*. A közönség fölháborodott e hazafiatlan tüntetésen, a keresztény socialismus és a koalicio zajos éltetésével a *Kossuth* nóta lelkesítő hangjai mellett szétoszlott.

A kirendelt socialdemokrata tüntetők ügyüknek nagyot ártottak, a gyűlés megzavarása nem sikerült, és hogy kihívó magaviseletükért nem részesültek a megérdemelt bánásmódban azt a hazafias polgárság higgadságának köszönhető. A zászlóbontás fényesen sikerült, adja Isten, hogy folytatásában is olyan eredményeket érjen, mint első alkalommal. A budapesti ker. socialista vendégek résztvettek a katolikus körök banketten, ahol lelkes szavakkal felköszöntötte őket dr. Franciscy Lajos. A szívélyes szavakat talpraesett válaszában megköszönte Szalánczy Andor, a szegény magyar elhagyott munkások ügyét ajánlva a jelenlévők figyelmébe. Úgy kedves modora és egyénisége, mint szívből jövő szavai zajos, szűnni nem akaró eljenzést arattak. A szónok az esti vonattal utazott vissza Budapestre. — A zászlóbontás fényesen sikerült, a szervezkedés javában folyik.

Forgácsok.

— Apritgatja: —gy. —

Mégis csak jó valamire, hogy a megyei szabadelvű pártkör nem nyilvános számadásra kötelezett haszonvállalat, mert akkor most a felszámolás előtt furcsa kis jelentés kerülhetne a nyilvánosság elé.

Például ennek a jelentésnek az erkölcsi eredményről beszámoló részét így képzelem:

A legutolsó közgyűlés idején a párttagok száma volt: 347, időközben elköltözött (erkölcsileg, politikailag és fizikailag) elhalt 159, eddig kilépett 34, a pártonkívül kormány csatlósává lett 30, a szabadelvűpártból kinézett, Tisza gárda híve maradt: 11, megünnelt 210, maradvány, mint aktívtag, a valóságban 3.

Az anyagiakról ne essék szó, az „anyag” mind megromlott.

*

Közgyűlési meghívó. Nem, valóságos vádirat az! Piritóan súlyos vádirat az a vármegye közönsége ellen, a mely 25 pontban olvasható tárgysorozatával kiáltóan hívja fel Nyitramegyét nyílt tanúságtételre: mennyit és hogyan cselekedett, mit és miért mulasztott eddig abban az ádáz küzdelemben, mely ezeréves alkotmányunk, nemzeti képviselőnk, független existenciánk kijátszására és galád letörésére indított.

Huszonnegy társvármegye ösztökélő átiratára volt hát szükség, hogy Nyitramegye közönsége a legeslegutolsóként végre megszólaljon, ezeknek az átiratoknak a válság minden fázisát megvilágító, a nemzet képviselőin, törvényhozásán és sarkalatos törvényein ejtett ezernyi sérelmek ellen tiltakozó, az ármány és erőnek ellenében a védelem és ellenállás hathatós fegyvereit érvényesítő szavataira kellett hát várunk, hogy megtudhassuk: mit és hogyan cselekedjünk ezentúl, ha még egyáltalán rész vagyunk a nemzetnek ezer sebtől vérző testében.

Hej, pedig valamikor, még csak egy emberöltővel is ezelőtt, Zala, Zemplén, Somogygyal Nyitra is ott volt az ösztökélők, az első sorában.

Ma azonban az osztrák igazgatás alatt álló Dalmatia is eléje került a magyar nemzet érdekeinek megvédésében.

Sokat tételődtem a fölött, miért van, hogy nálunk a megyében a törvényhatóság májusi mit sem mondó, lagymatag feliratát, Nyitra város egyetlen resistencialis határozatát, s a legutóbbi járt bomlási jelenségeket leszámítva, a magyar nemzetnek immár 9 hónapos folyton súlyosbodó válságához a közönségnek nemcsak tiltakozó, de még csak véleményt mondó szava sem volt.

Sem a törvényhatóság, sem a választókerületek, sem a községek, sem polgárság, sem a társadalmi osztályok mindmáig nyílt színen életjelt nem adtak; sehol egyetlen tömeges állásfoglalás, értekezés, népgyűlés, mozgalom és cselekvés mind-egyik nem történt.

De ime végre! Szocialis népgyűlés Nyitrán! Ez is csak összefügg némiképp a válsággal.

Némiképp? Nem szorosán összefügg s hűen is jellemzi.

Láttára egy utcai kép ötlött eszembe. A sorsüldözött anya az utcára kidobva civódó gyermekeivel. Békebontó csak kettő közülök, de fenyegetni nem, csak pirongatni s bekíteni tudja őket. S im ez a kettő elvetemültségében saját édes anyja ellen fordul, rugdossák, haját tépdetik. Az utca publikuma nézi őket. Mondjam-e, hogy ez az anya a magyar nemzet geniusza?!

A szigeti gyűlésen is hallottam:

— Nekünk nem kell haza!

— Abzug a magyar demagógokkal!...

A „Ny. E.” pedig ezek mellett kardoskodik.

Ennyi nagyon elég!...

A pöstyéni járás szabadelvű pártja feloszlott.

Impozáns módon nyilatkozott meg f. hó 7-én este a pöstyéni járási szabadelvű pártnak képviselője dr. Fodor Kálmán politikai magatartásával szemben táplált bizalma és ragaszkodása. A kúrszalmon még főidénykor is csak ritkán látott annyi embert falai között, mind ez alkalommal. A gyűlést dr. Klein Miksa alelnök nyitotta meg, annak első tárgyaló a gyűlést egybehívó iratot olvasva föl. Ezután Emánuel Géza és Szklubics József a következő indítványt terjesztették a gyűlés elé:

1. Mondja ki a pöstyéni szabadelvű párt, hogy a kerület képviselőjének dr. Fodor Kálmánnak az országos szabadelvű pártból való kilépését helyeslőleg tudomásul veszi. Teszi ezt annál is inkább, mert képviselőnk nem tartja lehetségesnek a válságot a szabadelvű párt eddigi magatartása mellett békés úton megoldani s kilépésével csakis a válságból való kibontakozást óhajtotta előmozdítani. Örömmel üdvözljük őt ezen hazafias érzelmeiktől vezérelt politikai magatartásáért, mellyel veszélyeztetett alkotmányunk védőinek sorába lépett s épen ezért a legnagyobb bizalommal viselhetünk politikai magatartása iránt is.

2. Indítványozzuk, mondja ki a pöstyéni járási szabadelvű párt, hogy a mai nappal mind ilyen feloszlik, mert: a legutóbb történtek behatása alatt, nem tartja lehetségesnek a válságot nemzetünk megértése nélkül a jelenlegi szabadelvű párt magatartása mellett megoldhatni.

Mondja ki végül a gyűlés, hogy a járási szabadelvű párt feloszlata után egy oly párt szervezését óhajtja előmozdítani, mely párt a király és nemzet közt fennálló áldatlan ellentéteket békés és alkotmányos úton kiegyenlíteni, a politikai válságot ilyképen megoldani kész lesz.

Az indítvány az összes jelenlévők által, egyhangulag lelkesedéssel elfogadtatott, mire dr. Klein alelnök határozatilag kimondotta, hogy „a pöstyéni járási szabadelvű párt képviselőjének dr. Fodor Kálmánnak, az országgyűlési szabadelvű pártból való kilépését helyeslőleg tudomásul veszi, politikai magatartásáért neki bizalmat szavaz és hogy a pöstyéni járási szabadelvű párt a mai nappal feloszlik.”

Emánuel indítványára a gyűlés hattagú küldöttséget menesztett a képviselőért, ki a gyűlésen megjelenve, viharos eljenzés közepette mon-

dotta el politikai hitvallását: *alkotmányos és békés úton kívánja a fennálló ellentétek szándását; örvend, hogy a gyűlés bizalommal viseltetik tanúsított politikai magatartása iránt. A mit tett a haza érdekében vélte cselekedni legjobb meggyőződése szerint. Sokáig gondolkodott a felett, hogy mi tevő legyen és alapos megfontolás után a szabadelvű pártból kilépnie kellett. Ő 67-es alapon áll; ezen akar maradni dacára a beállott politikai pangásnak. A szabadelvű párt egy töredéke és ezekkel ő is a párt magatartásával nem voltak megelégedve és elhatározták, hogy a pártból kilépve egyelőre egy párthoz sem csatlakoznak, hanem azon megalakuló pártot fogják támogatni, mely a kibontakozást 67-es alapon fogja lehetővé tenni. Minthogy a katonai kérdés akasztja meg leginkább a király és nemzet közti ellentétek kiegyenlítését, a képviselő abbéli meggyőződésének ad kifejezést, hogy a nemzeti követelések teljesítésének nem a felség, hanem tanácsadói állják útját. Előbb utóbb el kell jönnie annak az időnek, a mikor a nemzet követeléseit a nemzet óhajtásához képest fognak kiegyenlített nyerni. Bizik öfelsége alkotmányos érületében, hogy meg fogja találni az utat módot arra, hogy a magyar alkotmány integritása mellett a különbözőzetek békés kiegyenlítését nyerjenek. Frenetikus eljenzéssel fogadott szavait a haza, király és alkotmány éltetésével fejezte be.*

A gyűlést a vittenci szabadelvű választók táviratban üdvözölték, egyben csatlakozásukat is bejelentve.

„Néhány tisztviselő.”

A nyitramegyei szabadelvűpárt hivatalos lapja, a Nyitramegyei Ellenőr, október 5-iki számában foglalkozik vezércikkében néhány tisztviselőnek a szabadelvű pártból való kilépésével.

Egészen érthetőnek tartjuk, hogy Nyitramegyében eddig ily szokatlan jelenséggel a szabadelvűpárti orgánusm kelletlenül többet is foglalkozik, és nem tud napirendre térni oly dolgok felett, melyek elvagyra is minden ember szabad meggyőződéséből eredő elhatározás tényei lehetnek.

Nem célunk kutatni ezuttal az okokat, melyek az illető tisztviselőket a kilépésre bírta, minthogy azt sem kutatjuk, mi tart bent másokat a pártban. A ki Nyitramegye közállapotainak viszonyait ismeri, mind a két esetre találhat magyarázatot.

Reflektálunk azonban az említett cikknek azon lekiicsinyló modorára, mellyel a vármegyei tisztviselői kart illette. Szó szerint idezzük a cikknek ide vonatkozó részét:

„Ma már nyugodtan ítélni lehet meg a helyzetet. Sok hűhó volt semmiért. A megyei szabadelvűpártot nem ingatta meg az a pár kilépés. Mert elsősorban az volt a kérdés: ki lépett ki? „Néhány tisztviselő.”

Tehát nem néhány párttag, hanem csak néhány tisztviselő, és senki azon „ragyogó nevű” párttagok közül a kik ott „tündökölnék” az Ellenőr szavai szerint a párt tagjai között. A Nyitramegyei Ellenőr tehát megcsinalta mérleget: nem a mennyiség, de a minőség határoz.

Csodálatos az idők folyása! Volt idő midőn a szabadelvű többség határozatait az ellenkezéret támadta, mert csupa tisztviselőkből került az ki, Akkor ugyan nem jutott eszébe az Ellenőrnek, hogy a tisztviselői kart lekiicsinyltse, sőt a tisztviselőket mint hazafias érzesű, elvű párttagokat szerepeltek az Ellenőr hasábjain, s kik szabad meggyőződésüket ép úgy nyilváníthatják, mint bárki más. A pártértekezleteken, választások és szavazások alkalmával soha sem jutott eszébe az Ellenőrnek szám szerint kimutatni, hány tisztviselő és hány „tündöklő nevű” párttag szavazott le. Jó volt valamennyi.

Most azonban, hogy néhány tisztviselő a szabadelvű pártból kilépett, ezen hallatlan merényletre kiadja dolyféneg egész teljét, darab számrá veti oda a nyilvánosságnak azon néhány tisztviselőt. De elfelejti, hogy Nyitramegyének tisztviselői önértzettel is bírhatnak, a kik párttekinetek nélkül vindikálhatják maguknak azt a jogot, hogy közéleti tevékenységükben oly érvényre tehesse nek szert, mint a mennyit maguknak olyanok követelnek, a kik magukat a közpálya rózsáival szívesen díszítik ugyan fel, de annak töviseit maguk sohasem szedték le.

Nyitramegye tisztviselői azon párt részéről, mely tevékenységüket annyira ki tudta használni, sohasem részesültek azon elismerésben, mely őket egyébként képzettségüknel, műveltségüknel és társadalmi állásuknál fogva is megillette volna.

Az egyéni meggyőződés és akarat mások hatalmi érdekeinek eszközévé alacsonyított le

Nem lehet tehát csodálni, ha egyes párt organumok a tisztviselőben nem tekintik többé a szabad elhatározású egyént, hanem csupán egy eszközt, melyet akkor dobna felre, mikor saját céljaiknak többé megfelelőnek nem tartják.

Szomorúan konstatáljuk ezen tény, az okokat levezetni hosszadalmas dolog lenne, a tanulság azonban itt van.

Reméljük, hogy az Ellenőr „mérlege” felnyitja a szemét azoknak is, a kik eddig nem láttak, és a „mérlegbe” a tisztikar beleveti a saját súlyát is. R.

Vidék.

Nagytapolcsány, 1905. okt. 12.

Városunk közönségét az utóbbi időben két olyan esemény rázta fel csendes egyhanguságából, melyekről e lapok t. olvasóit ez uton értesíteni érdemesnek tartom.

Nálunk mindenki tudja, hogy a Stummer-uradalom milyen politikai és gazdasági hatalom szerepét játssza. Itt a publikum nagyobb része nem a maga, hanem a mások fejével gondolkodik, és inkább utána megy a kolompnak, sem hogy a dolgok valódi értelmét kutassa. De most mégis kivétel láttunk, midőn a hírlapokban azt olvastuk, hogy a Stummer féle nagytapolcsányi rectus tavarokai és nagyszombati cukorgyárak, egy részvénytársaság tulajdonába mentek át 6,590,000 koronáért, mely vetélár a két gyárnál be is fizetett, és hogy a felügyelő bizottság 5 tagja közé beavasztották Beer Vilmos, Klapetek Ferenc és dr. Szulyovszky Dezső urakat.

Ezen hír itt minálunk mindenkit meglepett. Némelyek meglepetése csodálkozásig emelkedett, másoké kacagásig terjedt. De hogy is ne. Az igazgatóságnak elnöke báró Stummer Agoston ur és őt fogják mint felügyelő bizottság ellenőrizni Beer Vilmos, a Stummer-féle egyik gazdasízt, azután Klapetek Ferenc a Stummer uradalmi másik gazdasízt, és végül dr. Szulyovszky Dezső a Stummer féle uradalmi ügyész és képviselő.

Nóde hát kinek mi köze hozzá? A részvény társaság azokat választja meg igazgatósági és felügyelői tagoknak, a kik a többségnek tetszenek. A bécsi lapok ezen részvénytársaság alakulásáról azt írták, hogy ez „családi alapítás”. (Eine Familien Actien-Gesellschaft Gründung.) Ha pedig a Stummer családnak úgy tetszik, hogy a báró urnak és az egész igazgatóságnak az eljárását a saját alárendeltjei ellenőrizzék, hát ez az ő dolguk. A közönség örüljön azon nemzetgazdasági vívmányuk, hogy van egy magyar cukorgyár-részvénytársaság, melynek legelőkelőbb részvényesei a mi járásunk kitűnő fiai Beer, Klapetek és dr. Szulyovszky Dezső urak.

Mikor ennek a fontos eseménynek a városban híre ment, egy liberális fiskálisban kitért a kereskedelmi tudományról kérdés ösztöne és egy nagyobb társaságban elővette a kereskedelmi törvényt s abból fölolvasta, hogy a felügyelő bizottságnak joga van:

a társaság ügyvezetését minden ágában ellenőrizni, —

a társaság könyveit, iratait és pénztárait bármikor megvizsgálni.

Es a társaság egészen objective egyhangulag kimondotta, hogy Beer, Klapetek és dr. Szulyovszky urak mindenesetre a legszigorubbán fogják megvizsgálni Stummer urnak könyveit, iratait és pénztárait és strictissime fognak mindent ellenőrizni, és a ki ebben kételkedni merne, annak majd Bérczy fogja helyrehozni az eszét.

Mindenki tudja, hogy Beer és Klapetek gazdasízt uraknak nincsen a Stummer uradalomban annyi dolguk, hogy ők rá nem érnének a nagyszombati gyárat, ügyvezetést, könyveket stb. gyakrabban megvizsgálni, számadást és mérleget fölülvizsgálni, vagy esetleg készíteni, mert az mind nem több, mint akár egy falusi szövetkezettel.

Es tudják azt ők legjobban, hogy egészen függetlenül járhatnak el, mert báró Stummer igazgatósági elnök a részvényeseknek nem tehet semmit. Hanem hogy báró Stummer az ő gazdasíztjeit akkor bocsáthatja el a mikor neki tetszik, és ugyanezt teheti ügyvédjével is, és hogy Dr. Szulyovszky Dezső mandátuma is mennyire függ Stummeréktől, — ezeket is tudja mindenki.

S ennélfogva a felügyelő bizottság semmi esetre sem pictus masculus, hanem egy elsőrangú részvénytársaságnak komoly ellenőre, mely egy a részvénytársaságnak, mint báró Stummernek gondos üzleti körültekintését bizonyítja.

Valaki egészen halkán, batoratlanul a közönséget emlitette föl, de rögtön fényesen bizonyi-

tották neki be, hogy a kereskedelmi törvény a közönséget senkinek sem írja elő.

S ha a külföldiek megtudják, hogy Magyarországon egy 6,500,000 koronával alakult részvénytársaság mily rendkívüli tapintattal, ügyességgel és üzleti szigorral tudja összeállítani a felügyelő bizottságot, föltétlenül kalapot emelnek a magyarországi gyáripár illetően berendezkedése fölött.

A másik „esemény” a kereskedelmi soliditás példáját mutatja be. — Tapolcsányban most közbeszéd tárgyat képezi, hogy egy vidéki parasztleány egy nagy értékű drágaköves arany-karpercet talált, és beozta Felsenburg József nevű itteni ékszerészhez, a ki azt 14 koronáért megvette, és a karperec tulajdonosa most Dr. Spitzer Gyula itteni ügyvéd által Felsenburg ellen orgazdaság miatt crimínális panaszt adott be. Felsenburg a vád ellen védekezik, és a publikum, — különösen a zsidók — kiváncsian lesik az eredményt, mert Felsenburg az első kereskedők közé tartozik, s ha ő csakugyan ilyen tetteire vetemedett, akkor a kereskedői soliditás nagyon szomorú lábón áll! — Egy kis zsidócska a piacon csak azon megjegyzésre szorított, mikor az ügyet többen magok között tárgyalták: *mindnyájunkat érhet baleset!*

Ujdonságok.

Egyházmegyei hírek. Dr. Puchovszky

Bálint urat, Nyitra város új plébánosát, Bende Imre püspök ur ő exciája f. hó 12-én kelt leveleiben kerületi rendes esperessé és szentszéki ülnökké nevezte ki. A főpásztor ezen kiváló jóindulatával bizonyára jutalmazni akarta volt udvari papjának hű és készséges szolgálatait, mely amily megérdemelt, ép oly megelégedést fog okozni az egyházmegyei papság körében. — *Krajcsovic* István, nagybíttsei segédlelkész e hó 7-én *diszkrétus* eredményel szigorlatozott a hitágazattanból a budapesti egyetemen. Üdvözljük!

Legfelsőbb kitüntetés. Bielik Imre, pápai praelatus urat, tábori konzistoriumi igazgatót, ő felsege legujabban a vaskoronarend lovagkeresztjével tüntette ki. Bielik Imre ömeltósága legujabban is nagy tevékenységet fejtett ki a tábori papság reorganizációjában a szolgálati könyvek, s nevezetesen a „Handbuch für die katholische Militargeistlichkeit” című nagyszabású művével érdemelte ki felebbvalóinak olyatén elismerését, hogy a Ferenc József lovagkeresztje mellé most a vaskorona rendre is érdemesnek tartották. Egyházmegyei papságunk, melynek Bielik praelatus ur is tagja, bizonyára nagy megelégedéssel fogja venni e kitüntetést, mely esztendőnek szorgalmas munkáját jutalmazza a tevékeny praelatus személyében. Isten eltesse őt sokáig, hogy ernyedetlenül működhessek továbbra azon a téren, hol nem csak éveket, hanem gyümölcsözőleg eltöltött éveket tüntettek ki jelenleg a vaskorona renddel.

Aranyise. F. hó 9-én ünnepelte aldozarsága 50 éves évfordulóját Ballay István, schavnik plébános. Ez alkalommal a szép templomot megtöltötte az ünnepelő hívek serege, a jóismerősök és rokonok. Az örömműnnap „Te Deum”-mal kezdődött, szent mise után Dr. Teszelszky József kerületi esperes latia beszéddel üdvözölte, volt káplánjai érzelmeit tolmácsolta Gramantik György precínsi plébános. Az ünnepelt asztalánál számos felköszöntő hangzott el. A jelen voltak egy épületes ünnep emlékével távoztak.

Uj orvos Zsolnán. Dr. Hálek István, csacai orvos f. hó 11-én Csacáról Zsolnára költözött. Csacán és a Kiszucákon mint igen lelkiismeretes szakképzett és humánus orvost emlegetik a betegek s mint ilyen vallási és politikai nézetkülömbőség nélkül az egész környéken általános közbecsülésnek és szeretetnek örvendett.

Nyitramegye őszi közgyűlése. Thuróczy Vilmos főispán október hó 26-ára hívta össze Nyitramegye törvényhatósági bizottságának őszi közgyűlését. A 144 pontból álló tárgysorozatban 23 olyan pont van, melyek a válságra vonatkoznak, vagy azzal összefüggnek. A képviselőháznak június 21-iki határozata mellett ott diszlelg Baró Fehérvárynak és miniszter társainak a kormány átvételét tudató körirata és a törvényhatóságokhoz intézett intő szózata. Reméljük, a törvényhatóság olyan választ ad a szózatra, melytől nem fog megkönnyebbülni a darabant-kormány feje.

Tanári kinevezés. Pécsy Ottmár, okl. főgymnasiumi volt nyitrai, jelenleg privigyei tanár Egerbe a reáliskolához rendes tanári minőségben neveztetett ki.

Közjegyzőség Csacán. Az igazságügyi ügyvivő 1906. jan. 1-től Csacán közjegyzőséget létesített, miáltal a zsolnai közjegyzőséghez csak a zsolnai kir. járásbírósa területe fog tartozni.

A nyitra-alsóvárosi plebános beiktatása. Lélekemelő ünnepély színhelye volt a nyitra-alsóvárosi templom okt. 8-án. Delelőtt kilenc órákor szokatlan látványt nyújtott a templom bejárata előtt intelligens férfiközönség csoportja. A városi tanács és a kath. kör vártak a beiktatásra érkező új plebánost. A beiktató Jeszenszky Alajos kanonokkal megérkező Dr. Puchovszky Bálintot a templom lépcsőin lelkes szavakkal üdvözölte a város közönsége n-vében Faschler Ferenc polgármester. Kiemelte eddig is örömmel tapasztalt Istenért és az emberekert hevülő szeretetét, s kívánta, hogy az erényeket sikerrel csepegtesse híveinek szívébe. Az új plebános örömmel adott kifejezést azon reményének, hogy ha oly lelkesedéssel fogják támogatni működésében, a mily szívesen előlegezték neki a bizalmat, akkor Isten segítségével súlyos feladatát sikerrel viselheti.

A küszöbön álló esemény fontosságát jelezte a nyitrai kath. kör dalárdája a szívbe markoló Veni Sancteval, melyet ez alkalomra Nyitra városától bucsúzó Sztraka Piusz karnagy szerzett.

A beiktatást Jeszenszky Alajos apátkanonok szeretettől áthatott bemutató szavakkal kezdte s a kinevező okirat eredetijének s hiteles magyar fordításának felolvastatása s a hitvallás letétele után átadta a plebánosi jogokat és kötelességeket jelképező kulcsokat és könyveket. — Erre a már beiktatott plébános a szöszekre lépett s tartalmas beszédben ismertette működése irányát. Különösen kiemelte, hogy a léleknek is szüksége van táplálékra: Isten ígéjére s malasztra. Evvel kapcsolatosan arra kérte híveit, hogy a plebania templom magyar istentiszteletén, a mikor a szent mise ugy is ő erették van, nagyobb számmal vegyenek részt.

Delben a plebánián fényes ebéd volt. Az első felköszöntőt Vencell Ferenc c. püspök ő méltósága mondotta a nyitrai plebania kegyurára, a püspök ur ő nagyméltóságára. Majd Faschler, polgármester üdvözölte a plebánost. Az ünnepelt meghatva emlékezett meg ő nagyméltóságáról, egyben ígerte, hogy szívvel-lelekkel fog csüngeni magasztos hivatásán kötelmei.

A kerületi papság nevében Kmettyó Pál, ker. jegyző köszöntötte.

Az után még Dr. Biringer Ferenc t. főorvos érzéssel és mindnyájunkat megható melegséggel találóan megjegyezte, hogy az új plebános Jeremiás próféta szavaira hivatkozott „gyermek vagyok, szolani nem tudok”, a főorvos Zachariás szavajjal felelt: „Et tu puer propheta Altissimi vocaberis praeibis... parare vias eius”. Ne agassza, hogy fiatal korban vállalkozott azon magasztos, de terhes feladatra, mely főtisztelendő urra uj állásában vár, eddig tevékenysége, szorgalma révén szerzett képzettsége zálogát képezi annak, hogy amire vállalkozott s amivel megbízott, annak nemcsak hogy akar, de meg is tud felelni. Mert ha az éltesebb kornak tulajdonítják a körültekintést és a bölcseséget, a fiatal kort jellemzi a buzgóság, a lelkesedés, az akaratörő, mely hivatva van ama nemes lelkesíti teendőket kiegészíteni s azokat a tapasztalat révén megszerezni.

Említé továbbá, hogy: Plebániája kebelében a hitelet fellendül és viragzik s e dűsan termő fát ápolni, hogy új hajtásokat, nemes gyümölcsöt teremjen, immár főtisztelendő ur legszebb és legszentebb kötelmét képezi, mert a stagnálás megállapodást, a megállapodás hanyatlást jeleltene. Főtisztelendő urnak mint plebánosnak feladatához tartozik, hogy nemcsak Isten ígéjét hirdesse a templomban, hívei lelki szükségleteiről gondoskodjék, hanem társadalmunk mai evolúciójában, naponkint felmerülő aramlatok közepette híveinek vezetője, a kisedek támogatója, a szűkölködők gyamolítója, az elhagyottak atyja kell hogy legyen. — Dr. Biringer szavait lelkesen megélezték. Ezután Simonffy Gyula törvényszeki bíró és Guderna Béla iparos tolmácsolták jókívánataikat.

Végül megható módon emelt poharát Dr. Bobok József apátkanonok az új plebános jelenlevő ősze borult atyjára. Az öreg ur mely vallásos meggyőződésről tett tanúságot, midőn keresztlen egyszerűséggel csak azt kívánta, adja az ég, hogy „igy találkozzunk egykoron a boldog örökkévalóságban, mint most együtt vagyunk”.

Este fel nyolckor azután imponans befejezést nyert az ünnepély a katolikus körben, ahol

a kath. kör csaknem száz tagja vacsorát rendezett az új plebános tiszteletére. A diszvacsorán képviselve volt a káptalan, a vármegye, város-háza, törvényszék, pénzügyigazgatóság stb., a központi papság, a püspöki udvar és tisztség, városi birtokosok, ügyvédi kar, kereskedők, iparosok, ami bizonyára nemcsak megnyugvására, de öröme szolgálatát az új lelkesnek, midőn a megjelentek díszes sorából bátran következethette, hogy mily rokonszenvvel fogadta kinevezését Nyitra város kath. társadalmá. A névsort, amelyben az aláírók jegyzékéből kibetűzni tudtuk, itt adjuk majdnem teljes számban.

Rencz L., Belák József, Belák Károly, Kuzsely János, Freissberger Victor, Huszár István, Neugebauer Nándor, Sáfár József, Riszner Károly, Dr. Benke Nándor, Bócz Antal, Steffek Árpád, Poták Mihály, Krajcsócs N. Kralovszky Nándor, Szabó Béla, Ottinger János, Kányik Béla, Sarlay Ádám, Herverth János, Filberger Vilmos, Verebélyi Géza, Ifj. Huszár István, Dr. Fischer Ede, Fellner Jakab, Csernyák József, Oskay László, Faschler Ferenc, Rasskó Timót, Guttvill Adolf, dr. Tóth János, dr. Kaszala János, dr. Cserenyey István, Német István, dr. Dudek János, Bezák István, Kondor István, Schmidt Leo, Tagányi Nándor, Eincinger József, Sáfár Antal, Weigl Antal, Cseffalvai Aladár, Simonffy Gyula, Szabó Imre, Stetka Bohumil, Bellák Camill, Harmath Arthur, Jeszenszky Alajos, Furda Károly, Markovics Sándor, Sztraka Pius, Kubányi István, Mihálik József, Dusinszky Lipót, Dubovický Imre, Breeska János, Csaszkó István, Turchányi Károly, Rauscher Ernő, Novotny Vilmos, Mercader Ede, Ferenci József, Kocsis József, Herceg István, Kutvaszer István, Jákob József, Jakubovich Sándor, Szurmaj József, Filkorn Jenő, Bielický Elek, Sarmaságh Géza, Feitscher Ernő, dr. Franciscy Lajos, Poppelka János, Unzeitlik József, Guderna Béla, Suchala Tádé, Kiss Mihály, Konrád Ferenc, dr. Lopusny Ottó, Reeska János, Duday Árpád, dr. Bangha István, Szalánczy Andor, Gramantik Ágoston, Skrábik Endre, Juhász Sándor, Mayer Károly és ifj. Suchala János, Himmel Károly, Krész N., Závodszy Sándor, Rihay Adolf, Péry József.

A vacsora végén Faschler Ferenc polgármester immár harmadszor de mindig új eszmékkel üdvözölte a plebánost, majd Simonffy Gyula törvényszéki bíró, a kör világi elnöke egy magasiópi beszédben előbb néhány szóval méltatta az új plebánosnak az egyház és a katolikus kör érdekében kifejtett működését, mely őt közelebb hozta a kör tagjaihoz, s mely által megnyerte a kör tagjainak tiszteletét becülését és szeretetét.

Felemlítette, hogy a magyar katolikus papság békében vagy harcban mindenkor a nemzeti ügy mellett küzdött, és a hit és tiszta erkölcs hirdetése a felebaráti és hazaszeretet s a művelődés apólasa volt főcélja. A mai értelmi erkölcsi és anyagi vájadásokkal telített korban is ugyan ezekért a célokért küzd és hogy a hazának minden egyes polgára bármi legyen is elethivatása, erkölcsi értékének megfelelően egyenlő megbecsülésben részesüljön. Reá mutatott arra, hogy az új plebánost ugyan ezen célok hevitik, és miként városunk több jeles egyházi tagja ő is ezen célokért küzdött s ez új vallás működésére csak nagyobb terv nyitott. Tudása tökéletesedésére törekvő lelke és megnyerő modorából azonban látjuk, hogy az új állásra nem csak méltó, de azt méltóan is fogja betölteni, melyhez a kör nevében erőt egészséget s kitartást kíván. — Utána lelkes szavakkal Kubányi Endre, majd dr. Franciscy Lajos elvette az új plebánost, mely utóbbi beszédéről lapunk más helyen referálunk majd a plebános ur érdekes szavakkal köszönte meg a nem várt ünneplést. A társaság késő estig maradt együtt.

Őr püspök. E cím alatt hoztuk, hogy dr. Várossy Gyula fehérvári püspök kalocsai érsekké, dr. Prohászka Ottokár fehérvári püspökké, dr. Zichy Gyula gróf. Ó Szentsége szolgálattevő kamarása pécsi, Mayer Béla kalocsai c. püspökanonok szatmári és Balázs Lajos, váci kanonok pedig rosznyói püspökké fognak kineveztetni. — Lapunk egyik bécsi barátja írja, hogy a nunciaturán a legközelebbi napokban megtartják a processus informatívust az „öt püspök” személye iránt, mi a kinevezést közvetlenül megelőzni szokta. Mondanunk sem kell, hogy a kinevezést örömmel várja a katolikus közönség, mely legalább ezt az egy megnyugtató mozzanatot látja ebben a vigasztalan jelenben.

Uránia a felső leányiskolában Igen élvezetes napja volt a helybeli felső leányiskola növényeinek folyó hó 13-án. Dr. Dudek János igazgató meghívta az itt működő Uránia társulatot, s a diszteremben délelőtt Balatonvidéket, délután pedig Angolországot és gyarmatait nézték meg. A kis lányok nagyon el voltak ra-

gadtatva, mikor egy szép képet várásolt oda a vetítő gép. A mozgó képek nagyon mulatságosak voltak, melyeknek nagyon örültek a növénydekek. Tanulságos volt a modern nyomdászat és hirlapírás, a löverseny után 20 perccel már kész volt a lap, a rikkancsok örült futással árulták, és a közönség mohón olvasta. E szép tanulmányos előadásért ugyancsak megérdemli az intézet igazgatója a halál és elismerést, aki ezen élvezetet a sajátjából fizette, s az ifjuságnak felejtethetlen órákat, s hasznos, ismertető benyomásokat szerzett. Vivant sequentes!

Elfeledett szobor. A nyitrai törvényszéki palota előtt felállítandó B. Szűz Mária szobrára adakozott e héten Duboss Géza segédlelkész ur Neszlusáról (Trencsénmegye) 5 kor. — Hozzáadva a lapunk okt. 8. számában kimutatott 1289 koronához lesz főösszeg 1294 kor. — Isten fizesse meg!

Testgyakorlás Nyitrán. Okt. 1-én megkezdődtek a helybeli torna és vivó társaságnak rendszeres tornagyakorlatai Geszti A. művezető vezetésével. A nyilvános közös órákra csupán hetfő, szerda, és péntek esti időre lehet még beiratkozni a főgymn tornacsarnokban naponta d. u. 5—8-ig Különórák megállapodás szerinti időben vehetők.

Érdekes konfliktus várható a megyei közgyűlésen. Markhot alispán tudvalevőleg kilépett a szabadelvű pártból. Mondják, hogy ha a többi vármegyék átíratára vonatkozó javaslat nem fogja megnyerni tetszését, akkor ő maga egy külön javaslattal lép fel. Igen ám, de az állandó választmány javaslatait inspirálja az alispán, a kérdéses javaslat felett pedig jelenleg dr. Kostyál főjegyző ragja tollát, ki semmi esetre sem Markhot szája ize szerint csinálja meg azt. Az alispán azonban jogosítva van a választmány javaslatát saját személyében is megfogalmazni. Most arra vagyunk kíváncsiak, vajjon az alispán aláírja-e a Kostyál főjegyző utraquisticus javaslatát, vagy pedig lesz-e elég lelki ereje megtagadni tőle azt és saját külön javaslatával lép-e fel, melyet kétségkívül nemcsak a központi, de a külső megyei tisztviselők is fognak követni.

Birtokváltás. Lovag Lachnitt Henrik és báro Pusswald szül. Lachnitt Hermin bécsi lakosoknak falkas dovorán-vamos újfalusi 1000 magyar holdnyi birtokát e napokban megvette herceg Odescalchi Geza ur, kinek nyitra-zerdahelyi birtoka szomszédos. Az adás-vevési szerződésnek közjegyzői aláírásánál a szerződő felekkel Mérey Lajos és Dr. Sztranzky Izidor nyitrai ügyvédek jártak közben.

Tessék megfordítani a másik lapot is! Az „Ellenőr” a helybeli szabadelvű párt lapja, esenedési a megrökönyvödött híveket, hogy nincs baj, mert ime *illetékes helyről* vett értesítés szerint csak ezek léptek ki a szabadelvű pártból s többi közt elsorolja a következőket, kiknek kilépéséről előbb nem volt tudomásunk: Machovics János póstyéni főbíró, Jeszenszky István (járásbíró, Vágújhely), dr. Ozoray József ügyvéd, Miklósa Aladár polgármester és dr. Deutsch Mór (ez utóbbi három Ersekújvárról). — Kérdést intéztünk egy mostanáig is bentmaradt szabadelvű párti taghoz, hogy hol vannak a többiek, kiket mi két hét előtt megneveztünk s kikről az „Ellenőr” illetékes helye nem veszt tudomást és kik biztosan kiléptek. Erre azt a választ kaptuk, hogy bizonyára *elfelejtették megnevezni a névjegyzék tulsó oldalát s ott lehetnek a többiek.* Hat ha így van, csak nézzek meg a tulsó oldalát is, lesz ott azt hisszük rövid időre még hosszú folytatás.

A szabadelvű párt bomlása. A lapunk más helyen közölt póstyénjárás szabadelvű párt bomlásához megemlítjük, hogy hasonló forrongás indult meg a nagytapolcsányi, tornóci, vágújhelyi és zsámbokrethi járásokban.

Egy kényes természetű becsület-sértési ügyet tárgyal a nyitrai kir. járásbíró októ. 10-én, melyet Sz. P. né nagytapolcsányi urinő indított Z. D. ellen, s melyet annak idején lapunkban szellettettünk. A főmagánvádlót Dr. Lengyel Zoltán országgyűlési képviselő, budapesti ügyvéd képviselte, a vádlottat Mérey Lajos nyitrai ügyvéd vette. A tanúkihallgatásról felvett jegyzőkönyvek és a vádlottnak részletes beismerő vallomása beigazolták a vád alaposágát. A tárgyalás végén a vádlott kijelentette, hogy kész a legteljesebb elégtételt megadni, s így a főmagánvádló elállott a vádlott megbüntetésétől a követ-

kező feltételek mellett: 1. Vádlott megtéríti főmagánvádlónak az ügy folyamán felmerült összes költségeit. 2. Nagytapolcsány város szegény alapja javára letesz 100 koronát. 3. A bíróság előtt ünneplés bocsánatot kér a sértett ur nőtől. És 4. nyilatkozatot tesz közzé a *Nyitrai Hirlapban*, *Nyitrai Megyei Szemlében* és *Nyitrai Véggyi Lapban*, melyben a bocsánatkérést megismétli. A bíróság e feltételeket jegyzőkönyvbe vette s így ha a vádlott e feltételek minden pontjának eleget tesz, az ügy teljes befejezést nyert.

Határszéli rendőrkapitányság. Im már végrehajtják az 1903. évi VIII. tvcikket, ennek folytán Pozsony, Sopron, Fiume, Orsova, Predcal, Csaca és Munkács kapitányságokat létesítenek, ezek vezetői a VII. és VIII. fizetési osztályba vannak osztva, ezen állásokra mintegy 5000 pályáztak.

Léghajón Berlin — Tr.-Tepla. T. i. L. k a következőket írják: Nagy csődület támadt f. hó 4-én hajnali 2 óra tájban a tr.-teplai vasuti állomás közelében. A pályatest felett szédületes magasságban tűnt fel egy hatalmas gömb a jámbor vasuti munkások keresztet vetve remegve néztek e tüneményt. A gömb mindinkább alább és alább ereszkedett és a földre érve a léghajó kosarából 2 daltas egészen átázott egyenruhás fiatal ember szállt ki. Az állomási személyzettől megtudták, hogy Magyarországon vannak és azt is, hogy a közelben a világszerte ismert Tr.-Teplac fűrdő van. Miután a léghajót leszerelték és a vasuti elszállításra megfelelően becsomagolták, az egyik fiatal ember Teplacra hajtattott a másik pedig a legközelebbi vonattal Becsen át Münchennek vette útját. A Teplacra utazott léghajós Stelling, a berlini 71. tüzérezred főhadnagya, aki még aznap helyőrségi városunk tisztikarát is meglátogatta. A 71. gyalogezred tisztikara a porosz főhadnagy tiszteletére az Ersebet kávéházban sikerült hangversenyt rendezett. A porosz hadi bajtársai körében elbeszélte, hogy társával f. hó 3-án esti 6 órakor emelkedett fel a léghajón és hajnali 2 órakor már Teplán is volt; tehát 8 óra alatt tette meg azt az utat, melyre a gyorsvonatnak 12 órára van szüksége. A főhadnagy a tisztikar kíséretében az állomáshoz indult a honnét a 11-es gyorsvonattal Zsolnára utazott.

A nyitra-verebély-lévai vasut ügye egyelőre úgy látszik megakad, mert a vállalkozók Bars vármegyétől 350,000 korona megszavazását kérték, de a barsmegyei törvényhatósági bizottság közgyűlésén a segélyt 45 szóval 39 ellenében megtagadta. A közgyűlés ezen eljárását lapunkunk a F—K következőképpen írja le: A nyitra-verebély-lévai vasuti érdekeltség 350,000 korona segélyt kért. Ezen kérelemre az állandó választmány javaslata az volt, hogy a törvényhatósági bizottság a kérelemnek alap hiányában eleget nem tehet. Elsőnek Csekey Vilmos szólalt fel, a ki nem ért egyet a javaslattal, mert a vármegye saját érdeke kívánja, hogy ezen vonal kiépüljön, már pedig ha a vármegye a hozzájárulást megtagadja, nincs kizárva az, hogy a vonal nem fog kiépítettetni. Azt indítványozta, hogy a kért 350,000 koronával szemben szavazzon meg a törvényhatósági bizottság 200,000 koronát és erre pótdót vessen ki. Simonyi Béla alispán behatóan előadja a vasut építési ügy lefolyását 1892. évtől kezdve és lehetetlennek jelzi a hozzájárulás bármely módját is. Bathy László prépost Csekey Vilmos indítványához csatlakozik és azt indítványozza, hogy a miniszterrel előterjesztés tetessék az iránt, hogy 2% pótdó kivetését engedélyezze. Ezután névszerinti szavazást kértek azon indítványra, hogy az 1892. évben a törvényhatóság által megszavazott 400,000 koronából 200,000 kor. a nyitra-verebély-lévai vasuti vonalra fordítassék, a még hiányzó összegre nézve utasítassék az alispán, hogy a miniszterrel a 2% pótdó kivetésének engedélyezését eszközölje ki. A névszerinti szavazást a főispán elrendelte, a melyen az állandó választmány javaslata mellett 45, és ellene 39 szavazat adatott be, és így az állandó választmány javaslata fogadta el a törvényhatósági bizottság.

Csitáry Béla, gr. Hunyady József gazdasztje nehai Csitáry Pál, polgártársunk fia önként lemondott a gazdasági pályáról és urasága tudtával és támogatásával Aachenbe ment a textil ipar felső iskolába, hogy magát e szakmában teljesen kiképezze. A finom posztó szövés, melyem szövés nálunk rettenetesen el van hanyagolva, és ha egy gyár létesül, akkor külföldről hoznak szakértőt. Budapestre legutóbb egy külföldi szakértőt szerződtettek 10 ezer korona évi fizetéssel — és szidják a magyarokat, hogy erre nem képesek.

Csitány ur megmutatja hogy magyar ember is képes erre. 3-4 évig marad a külföldön, és úgy elméletileg, mint gyakorlatilag kikepezi magát, hogy mint teljesen kész szakember térhessen vissza az országba, és rendelkezésére állhasson a tőke-pénzeseknek, a kik gyümölcsözőleg kívánják (elhelyezni) forgatni penzüket. Első sorban szülő földjét, Nyitra vármegyét szemeli ki működése tereül, a hol részvénytársaságot kíván összehozni finom gyapju posztó gyár létesítéséhez. Üdvözöljük fiatal barátunkat a messihi külföldön és Isten áldását kívánjuk tanulmányaihoz.

Vasuti előmunkálati engedélyt nyert dr. Novák Sándor ügyvéd és Grün Gyula építkezési vállalkozó a Nagy-Bittse—Predmér állomásról a határig kiépítendő vasútvonalra.

Arva fiúk mint iparos tanoncok. A m. kir. belügyminiszter, az iparfejlesztés érdekében szükségesnek tartja, hogy minél több ifjú képeztesse ki iparossá; minthogy azonban az iparos pályára kevés szülő adja gyermekét. 41401. sz. rendeletével felhívja az összes arvaszékeket, hogy a közgyámok útján hassanak oda, hogy az arva fiúk iparos tanoncokul helyeztesse el.

Egy Nyitrán főzött bűnügy Szombathelyen. Nagy feltűnést keltett nemcsak Nyitrán, hanem az egész országban azon gyalázatos bűntett, melyet Szombathelyen egy két éves ártatlan gyermek ellen elkövetett egy lealjasodott konzorcium, midőn Weinberger Olga nevű nyitrai származású és Szombathelyre dajkaságba adott gyermekeket egy Fiedler Ede nevű elzüllött individuum vitriollal leöntött. Weinberger Olga egy nyitrai járásbírói gépirónőnek törvénytelen gyermeke, kinek anyja azelőtt Kállai Armin nyitrai ügyvédnél volt mint irnok alkalmazásban. Kállai később megvált Weinberger Hedvigtől és maga mellé vett egy Fiedler Aranka nevű leányzó, a ki Kállai törvénytelen gyermekeket el akarta pusztítani vitriollal, állítólag azért, hogy bosszút álljon vetélytársnőjén, Weinberger Hedvigén, és e célból felberelte saját testvérét Fiedler Edét, ki a gyalázatos tettet végre is hajtotta. A bűntett tárgyalásáról a következő részletes jelentést olvassuk a „Polgár”-ban.

A szombathelyi kir. törvényszék mint esküdtseki bíróság okt. 10-én foglalkozott Weinberger Olga hetéves gyermek ellen elkövetett vitriolmerénylet ügyével. Ez a merénylet, mint ismeretes, Szombathelyen történt ez évi május 16-án. Egy ismeretlen ember éjnek idején betolakodott Bakonyi Jánosné lakására és az idegen egy őrizetlen pillanatban leöntötte vitriollal a kéteszandós Weinberger Olgát. A szerencsétlen kis gyermek ma még mindig a kórház lakója. A merénylet, Fiedler Edét, szökes közben Pozsony táján csípte el a rendőrség. A bűnös bevallja cselekedetét és azzal védekezik, hogy nem ismerte a vitriol életveszélyes természetét és őlni nem akart. Tettének elkövetésére nővére, Fiedler Aranka bujtotta fel. Fiedler Aranka beismeri, hogy felberelte öcsét a kis Weinberger Olga megölésére s ezt azért tette, mert feltette Kállai Armin dr. ügyvédek iránta való jóindulatát és nála való szolgálatát a kis Weinberger Olgától, kinek az ügyvéd állítólagos apja. Ezután Weinberger Hedvig 21 éves nyitrai járásbírói gépirónő, az eltorzított gyermek anyját hallgatta ki a bíróság. A fiatal leány elmondotta azt a sok torzalkodást, ami közte és Fiedler Aranka között Kállai miatt lefolyt. Előadja, hogy kért, könyörgött vetélytársnője előtt, de ez ridegen visszautasította azzal, hogy Kállai nélkül nem élhet. Egy alkalommal sürgőnyt kapott, hogy gyermeke meghalt, de kiderült, hogy e hír valótlan. Két hét múlva a távirat vetele után megtörtént a vitriolmerénylet és ő mindjárt tudta, hogy a dolog Fiedler Aranka műve.

A tanúk kihallgatása után dr. Vajda Manó védő kérte a törvényszéket, hogy a tárgyalásra megideztesse Weinberger Olgát ne bocsássa az esküdtsek elé, mert a gyermek oly irtózatosan eltorzult, hogy látása okvetlenül károsan befolyásolja az esküdttek igazságos ítéletét. Stancsich Árpád kir. alügyész kívánja a gyermek bemutatását, a gyermek valóságos bűnjel és az igazságnak az felel meg, ha a bírák, akik hivatalban vannak a bűnösök felett ítélni, látják, hogy mi a bűne a bűnösnek. A királyi törvényszék ezeketán elrendelte az eltorzult gyermek bemutatását.

Bakonyi Jánosné karján hozta be a gyermeket. Irtózatos látvány tárult a közönség szeméi elé. A gyermek valóságos torzkép volt. Kiegyezett vak szeméi kifordultak a szemüregből, az orrnak, ajaknak és fülnek nyoma sincs, leégette a vitriol. Az arcon csontig var és égési seb látható, a koponyája meztelen, a szembéjjakát és szempillákat szintén teljesen leégette a vitriol.

Stancsich Árpád kir. ügyész kéri, hogy a torzítással járó súlyos testi sértés büntetésében mondják őket bűnösnek. Az esküdték verdiktje szerint Fiedler Ede bűnös a btk. 309. §. második bekezdésébe ütköző súlyos testi sértés büntetésében, Fiedler Aranka pedig ugyanazon büntetésben mondatott ki bűnösnek, mint felbújtó. A verdikt alapján a kir. törvényszék Fiedler Edét 12 évi fegyházra, és Fiedler Arankát 10 évi fegyházra ítélte.

Megszűnt sztrajk. A Zay-ugróci botgyárban a múlt heten megkezdtek a sztrajkot, mivel a sok munka miatt egy órával megtoldották a munkaidőt, természetesen megfelelő fizetés javítással. Mivel azonban a munkás osztály a vidéken lakik, és így igen későn jutna haza, megkezdte a sztrajkot, de ez rövid életű volt, mert gr. Zay Miklósné személyesen járt közbe, és így a sztrajk rövidesen megszűnt.

A nyitrai gyilkosság tettese. Kravárik János, utcaseprő, aki f. év augusztus havában a felsővárosban szándékosan megölte lőfegyverrel Kottesovszky Veron nevű mosónőt, e heten két napig tartott tárgyalás után a nyitrai esküdtsek bűnösnek mondotta ki, s a kir. törvényszék e miatt 15 évi fegyházra ítélte.

Vonatösszeütközés. Zsolnán f. hó 11-én 4 órakor a Trencsénből érkező személyvonat a M. Á. V. és a kassa-oderbergi vasúti váltónál összeütközött az Oderberg felé menő tehervonattal. Egy vasuti alkalmazott meghalt, kettő súlyosan megsebesült. Több kocsi összezúzódott és mindkét mozdony megrongálódott.

A szerdai családi zeneestélyek a „Szarvas”-szállóban e heten megkezdődtek. Egyelőre Lakatos József érsekújvári jóhírű zenekara hangversenyez.

Magas jutalék kereshető. Ügyes aquisiteurök előleget kapnak. Új és különleges. (Nem biztosítás, könyv, részletsorsjegy stb.) Ajánlatok „K 250 alatt” Fischer J. D. hirdetési irodába, Budapest, Gerlóczy utca 1. sz. intézendők.

CSARNOK

Dubrovsky.

— Puskin után oroszról. —
(Rajz egy orosz haramia életéből.)

XIII. FEJEZET.

Jó ideje elmúlt, anélkül, hogy valami említésre méltó dolog történt volna. A következő nyár elején azonban sok változás fordult elő Trojekurov családi életében.

Mintegy 30 versznyi távolságra tőle Vereiszki herceg birtokai terültek. A herceg sokáig külföldön tartózkodott, összes birtokait egy nyugdíjazott őrnagy igazgatta; Pokrovszko és Arbatov között semmiféle érintkezés nem volt. De május végén a herceg visszatért a külföldről és falujába érkezett, hol még életében soha sem fordult meg. Hozzászóvka levén a szórakozáshoz, nem bírta elviselni a magányt. Megérkezése után már harmadnap átment Trojekurovhoz, akivel évek előtt ismerkedett meg a fővárosban.

A herceg mintegy ötven éves volt, de jóval korosabbnak látszott. Mindenféle élvezetek aláásták egészségét és eltörölhetetlen bélyeget nyomtak reá. Ettől azonban eltekintve külseje kellemes és figyelemreméltó volt, és mivel hozzá volt szokva a társasághoz, bizonyos kedvességre tett szert, különösen hölgyek irányában. Állandó szüksége volt szórakozásra, mert szakadatlanul unatkozott.

Petrovics nagyon megtisztelve érezte magát látogatása által, s úgy tekintette, mint kiváló nagybecsülést olyan ember részéről, aki ismeri a világot. Trojekurov szokása szerint azzal mulattatta vendégét, hogy körülvezette gazdaságában, és megmutatta neki a kutyaatlepet is. De a herceg majdnem megfulladt a kutya-atmoszférában, úgy hogy kénytelen volt befogni orrát illatszerekkel telített zsebkendőjével. Az ódi kert az ő körülnyesett hársfaival, négyeszeletes tavával, szabályos fasoraival egyáltalában nem nyerte meg a tetszését. Egyáltalában nem szerette az angol kerteket s az ugynevezett természetet, de azért dicsérte és gyönyörködött benne. A szolgálá jelen-

teni jött, hogy terítve van. Étkezni mentek; a herceg elfáradva a sétától sántikált és máris banni kezdte, hogy ide jött.

De a teremben találkozott Trojekurov Máriával, és a vén roue egyszerre meg volt bűvölve szépségétől. Trojekurov melleje ültette vendégét. A herceget a leány jelenléte egészen felelevenítette, nagyon vig lett és nem egyszer letudta bilincselni figyelmet érdekes elbeszéléseivel. Ebéd után Petrovics azt ajánlotta, hogy lovagoljanak ki, de a herceg mentegetőzött, rámutatván bársony csizmáira és trefás megjegyzéseket eresztett meg podagrájára; azért inkább kocsikázni szeretett volna, hogy ne legyen kénytelen megválni kedves szomszédnőjétől. A kocsit befogták, az öregek és a szép lány hármasba ültek és kihajtottak. A társalgás egy pillanatra sem szakadt meg. Mária tetszéssel hallgatta a világfinak ötletes bizelgő bókjait, midőn a herceg egyszerre Petrovicshoz fordult és kérdezte, hogy mit jelent ez az elégett épület, és vajjon övé-e az? Petrovics elsötétült. A felperzselt telep által keltett emlékek nem voltak kellemesek előtte. Azt válaszolta, hogy a leégett birtok jelenleg az övé és előbb Dubrovsky tulajdona volt!

— Dubrovsky-e? mondá Vereiszki; azé a híres rablóé? —

— Nem; apjéé, — válaszolt Petrovics. — Egyébként apja is valóságos zsvány volt. —

— És mi történt a Rinaldo-val? Elfogták, vagy e-le még? —

— Él és szabadon van. Igaz, herceg, hiszen nálad is volt Dubrovsky!

— Igen, a múlt évben. Mondják, hogy felgyújtott valamit és rabolt. Nemde Maria Kirilovna, érdekes volna közelebbről megismerni ezzel a regeyenes hőssel?

Mit, érdekes? — mondá Trojekurov: — lányom jól ismeri. Három hétig Masát zongorára tanította, de hála Istennek semmit sem vitt magával tandíj gyanánt.

Petrovics elmondotta az ál-francia történetét. Mária Kirilovna mintha tühegyen ült volna. Vereiszki mikor mindezt mely figyelemmel végighallgatta, nagyon különösnek találta az egész esetet és más irányt adott a beszélgetésnek. Visszatérvén a mezőről, előparancsolta a kocsiját és jöllehet Petrovics kérve kérte, hogy maradjon nála éjszakára, mindjárt a thea után távozott. Előbb azonban meghívta Petrovicsot Mária Kirilovnával együtt vendégül, és a büszke Trojekurov megígerte, mivel tekintve hercegi rangját, ket rendelést és 3000 leiket számláló jobbágy állományát bizonyos tekintetben a herceget egyenrangúnak tartotta önmagával.

XIV. FEJEZET.

Két nap múlva e találkozás után Petrovics átment leányával Vereiszkihez látogatóba. Mikor N.-be érkeztek, nem tudott eléggé betelni a tiszta és barátságos jobbágykunyhókkal és a kőből épült urasági kastélyllyal, mely angol várakra emlékeztetett. A kastély közelében bujzöld rét terült, melyen svájci tehének legelésztek hangosan csőrömpölvén kolompjaikkal. Az urasági kastélyt mindenfelől nagy park környezte. A házi ur a lépcsőházban fogadta vendégeit és karját nyújtotta a fiatal szépségnek. Beléptek egy pompás terembe, hol három személynek volt terítve. A herceg az ablakhoz vezette vendégeit, honnan elbájoló kilátás nyílt. Az ablak alatt Wolga folyó hőmpölygette habjait, melyen dagasztott vitorlakkal súlyosan megrakott bárkák vonultak, vagy kis halászcónakok, ugynevezett lelekvesztők röpködtek ide-oda. A folyamon tul halmok és mezők terjedtek, itt-ott falvakkal megelevenítve. Azután a képgyűjteményt nézték meg, melyet a herceg idegen országokban vásárolt. Vereiszki megmagyarázta Mária Kirilovnáknak a képek jelentését, művészi tulajdonságait, a festők életrajzát, egyuttal rámutatott a műtárgyak előnyeire és hibáira. Előadása egészen elűtött a műismerők szokásos pedanteria-

jától, úgy hogy Mária Kirilovna nagy élvezettel hallgatta magyarázatát.

Asztalhoz ültek. Trojekurov teljes elismerését fejezte ki Amphitriónja borai és szakácsának művészetéért. Mária Kirilovna pedig legkisebb zavart vagy erőltetést sem vett észre azon embernek társalgásában, akit most látott másodszor életében. Ebéd után a házi ur azt ajánlotta, hogy menjenek a kertbe. A kávé egy lugasban itták, mely egy szigetekkel tarkított tóra nyílt.

Egyszerre harsogó zene ütötte meg füleiket s egy hatevezős csónak kikötött közvetlen a lugasnál. Körülszólították a szigeteket, némelyiken kikötöttek. Az egyikén márvány szobor volt látható, a másikon magános barlang, a harmadikon emlékkő valami titkos felirással, mely felkeltette Mária Kirilovnaak leányos kíváncsiságát, s melyet a hercegnek udvarias találgatása nem birt egészen kielégíteni.

Észrevétlenül mult az idő; esteledni kezdett. A herceg azon ürügy alatt, hogy harmat lesz s hűvös az idő sietett vissza térni haza, hol már szamovár várta őket. Vereiszki felkérte Mária Kirilovnaat, hogy vállalja el a háziasszonyi teendőket az aglegény otthonában. Mária töltögette a tea-poharakat, mialatt a kedves elbeszélőnek kimeríthetetlen csevegését hallgatta: egyszerre eldőrdül egy lövés és ragyogó rakéta világítja meg az eget. A herceg egy sált nyújtott Mária Kirilovnaak s meghívta úgy őt, mint Trojekurovot, hogy menjenek át az erkélyre. A kastély előtt különböző színű tüzek lángoltak, majd körben forogtak, vagy felemelkedtek, mint a kalász, vagy szökőkút módjára öntötték tüzes tartalmukat. Hirtelen csillaghullás majd tüzes eső keletkezett, mely a fübe hullott, honnan ismét a magasba pattant. Mária Kirilovna úgy örült ennek mint egy gyermek. A hercegnek tetszett ez az elragadtatás, s Trojekurov is nagyon meg volt vele elégedve, mert a hercegnek ezen költségesét úgy tekintette, mint nagybecsülésének jelet, s hogy neki minden áron tetszeni akar.

A vacsora semmivel sem állott hátrább az ebédnél. A vendégek azután a számukra kijelölt szobákba vonultak és másnap elbucsuáltak a szeretetre méltó háziúrtól azon kölcsönös ígérettel, hogy nemsokára viszont látják egymást.

XV. FEJEZET.

Mária Kirilovna nyitott ablak mellett szobájában ült himzőrámjánál foglalkozva. Ő nem cserélte fel a fonalakat, mint Konrád kedvese, aki szerelmi szórakozottságában zöld selyemmel himzett rózsát. Az ő tüje alatt a vászon az eredeti mintának alakját adta vissza pontosan: ennek dacára gondolatai nem követték a munkát, hanem távolba merengett.

Egyszerre csendesen benyúl egy kéz az ablakon, letesz a himzőrámára egy levelkét és hirtelen eltűnik mielőtt még Mária Kirilovna felocsudhatott volna meglepetéséből. Ugyan e pillanatban bejön hozzá a szolgáló és hívta atyjához, Trojekurovhoz. A leány reszketve dugta el a levelkét kebelére és apja szobájába sietett.

Petrovics nem volt egyedül. Vereiszki herceg ült nála. Mária Kirilovna megjelenésére a herceg felkelt, meghajtotta magát, de olyan zavarral, mely nála teljesen szokatlan volt. — Jer ide, Masa, — mondá Petrovics. — Mondok neked ujságot, mely hiszem, kellemesen fog meglepni. Itt a jegyese; a herceg megkérte a kezdet.

Masa kővé meredt. Arca holthalavány lett; halgatott. A herceg hozzája lépett, megfogta kezét és megindult hangon kérde, vajjon hajlandó e őt boldoggá tenni? Masa hallgatott.

— Persze, hogy hajlandó — mondá Trojekurov, de hát tudod, herceg, hogy a leánynak nagyon nehezére esik az igen. Hát csókoljátok meg egymást gyermekeim és legyetek boldogok.

Masa mozdulatlanul állott; az öreg herceg megcsókolta a kezét, mire könnyek peregtek végig halavány arcán. A herceg elszomorodott.

— Menj, menj, menj — mondá Petrovics szártsd meg a könnyeidet és jőjj vissza vidáman. A lányok mindig sirnak az eljegyzésnél — folytatá, — ez már náluk ugy szokás. Most pedig, herceg beszéljünk a hozományról.

Mária Kirilovna nagy örömmel fogadta az engedélyt, hogy távozhasson. Szobájába sietett, magára zárta az ajtót és szabad folyást engedett könnyeinek. Midőn elgondolta, hogy a herceg felesége lesz, Vereiszki ellenszenvének, gyűlöletesnek tűnt fel előtte. E házasság irtózáttal töltötte el, mint a halál, mint a sir. — Nem, nem — mondá kétségbeesve, inkább kolostorba megyek, inkább Dubrovskyhoz megyek. — Ekkor eszébe jutott a levélke, mohón kihuzta kebeléből, mert sejtette, hogy a levél Dubrovskytól jött. Csakugyan tőle volt s tartalma a következő volt: „Este tíz órakor az ismert helyen“.

A hold ragyogott, esendes falusi éjszaka volt. Csak neha-néha keletkezett egy kis szellő és susogással nyargalt végig a parkon.

Az ifju szépség, mint valami könnyű árnyék közeledett a taláikára kiszemelt helyhez. Még senki sem volt látható, midőn hirtelen feltűnik a lugasban Dubrovsky alakja.

(Folyt. köv.)

Az elmúlt rendkívüli száraz nyár folyamán ismét a

Küküllőmenti

Első szőlőoltványtelep

(Tulajdonos: CASPARI FRIGYES MEGYES, 170, N.-Küküllőm.)

volt az egyedüli az egész országban, mely oltványait óriási mennyiségű, naponta 5 millió liternyi vízzel öntözte s ennek folytán az egyedüli szőlőtelep, amely az övben is valóban szép és minden tekintetben kifogástalan minőségű szőlőoltványokat szállít. — Képes árjegyzék számos elismerő levéllel ingyen és bérmentve.

6349/1905. sz.

Eladási hirdetmény.

Nyitra város képviselőtestületének 103. közgy. 6349. kig. sz. véghatározata értelmében közteszem, hogy Nyitra r. t. város közönségének tulajdonát képező körkemence telep összes föld és tartozékaival együtt örök áron leendő eladása végett **1905. évi október hó 31-én délután 10 órakor a polgármesteri hivatalban nyilvános szóbeli árverés** fog megtartatni.

Árverelők kötelesek a kikiáltási 30.000 kor. ár 10%-jét a v. pénztárba bánatpénzül lefizetni és ennek megtörténtét az árverés alkalmával igazolni.

A bánatpénz azoknak, kiknek ajánlata a v. képviselőtestület által el nem fogadtatik, vissza fog adatni. Az elfogadott ajánlattevő pedig a vételárba fog beszámíttatni.

A kikiáltási ár 30.000 kor. A v. képviselőtestület fenntartja magának a jogot, hogy a 30.000 kor. minimális vételár szem előtt tartásával a legtöbbet ígérő ajánlattevők közül, tekintet nélkül az ajánlati összegre szabadon választ-hasson.

Megjegyzem, hogy az árverésen leendő eladás csak elvből mondatván ki, az 1866. XXII. t. c. 110. §-ában előirt módozatok csak az eladás iránt véglegesen hozandó határozat után fognak alkalmaztatni.

Nyitra, 1905. évi október hó 9.

Faschler Ferenc,
polgármester.

NYITRAI NÉPBANK
zálogkölcson osztálya.

Zálog-árverés

1905. november 7-én.

Mindazon ékszerek és zálogtárgyak, melyek 1905-ik évi június hó végeig ki nem váltattak vagy át nem irattak, **f. évi november hó 7-én** a Nyitrai Népbank termében délután 3-5 óráig tartandó nyilvános árverésen eladatni fognak.

Hogy az árverés napján minden zavarnak eleje vétessék, megjegyzendő, hogy azon zálog-tárgyakat, melyeknek határideje már lejárt és az árverezésre kiszemeltettek, sem kiváltani, sem átírni nem lehet.

Nyitrán, 1905. október hó 12-én.

Az igazgatóság.

Kakao és csokoládé kedvelők figyelmébe:

Hoff János-féle

Kandol-Kakao

a legcsekélyebb zsírtartalma, azért igen könnyen emészthető, soha sem okoz székrekedést, mindazáltal ritka finom íze mellett kiválóan olcsó.

Valódi csakis **Hoff János** névelés az oroszán-védjeggyel.

Csomagok á 1/4 kgr. 90 fillér
" 1/2 " 50
Mindenütt kapható.

Kitünő minőségű **„Togo“** **száj- és fogviz a fogak ápolására, jobbat nem ajánlhatunk.**

Egyszeri próba meggyőz mindenkit. Használati utasítás mellékelve. Kapható: **EINCZINGER JÓZSEF** fűszerkereskedésében, Nyitrán.

FERENCZ JÓZSEF KESERŰVIZ

AZ EGYEDÜL ELISMERT KELLEMES IZŰ TERMÉSZETES HASHAJTÓSZER.

Női szabászati tanfolyam!!!

Ezennel bátorkodom a t. hölgyek becses tudomására hozni, hogy a

hat hónapi női szabászati tanfolyam

nálam megkezdődött. — Kötelezem magam, a t. hölgyeket mérsékelt fizetés mellett jól és alaposan kitanítani. — A tanítványok részére külön szoba áll rendelkezésre. — Együttal bátorkodom a t. hölgyeket a legújabb divat nőruha-termemre figyelmeztetni.

Két ügyes varrónő és két tisztességes házból való gyakornok-leány is felvétetnek. **FRISCHMANN TERÉZ** Nyitra, Tóth Vilmos u.

Gyász- és alkalmi ruhák! 24 óra alatt készíttetnek!

INGYEN ÉS BÉRMENTVE ADOK

bárkinek teljes felvilágosítást arról, hogyan szerezheti be legelőnyösebben ruhakészletét és pedig: **A ki szíven viseli a hazai ipar támogatását. A ki 40%-al olcsóbban akar öltözködni. A ki mégis finoman és úri módon akar járni,** az saját érdekében cselekszi, ha mentül előbb látogatja meg

Guttmann Sámuel nagy áruházat,

hol ép most érkeztek meg óriási választékban remek kivitelű bel- és külföldi szövetekből készült **férfi-, fiu- és gyermek-ruhák**

angol divatú **Palmerston** szövetből, téli kabát dublé kelmékből, ulster és raglán férfi- és fiu-kabátok, utazó és városi bundák, rövid szabású mikadó szövetű és szörme bélésű kabátok, valódi dániai bőrből készült kabátok és lábszákok, diszmagyar, kocsis öltönyök és bekecskabátok, a legjobb szövetből készült fiu- és gyermek-iskolaruhák, melyek tartóságáért felelek.

Együttal bátorkodom a **PAPSÁG** becses figyelmét felhívni a nálam mindig raktáron dom a főtisztelendő **levő hosszú finom fekete téli és őszi kabátokra és Ferencz József öltönyökre** a legfinomabb minőségűből. — **Minden felsorolt árú a legjutányosabb áron kapható. — Szigorúan szabott árak minden darabon láthatók. Sem túlfizetés, sem alku nálam nem létezik.**

Kérem szerezzon erről mielőbb meggyőződést és látogasson meg. Szívesen mutatom meg ruháimat minden kényesszervétel nélkül.

Guttmann Sámuel kész férfi-, fiu- és gyermekruha kereskedő Nyitrán, Tóth Vilmos utca 10. szám alatt.

Raktáramat hazai, (brassói, gácsi, zsolnai), angol és más külföldi legjobb minőségű és legújabb mintájú szövetekkel a küszöbön álló őszi és téli idényre oly mértékben láttam el, hogy a legmesszebb menő igényeket is minden irányban kifogom elégíteni. 6-20

SZUPERFOSZFÁTOT,

Stassfurti kainitot

szavatolt 12.4% tiszta káli = 23-24% kénsavas káli tartalommal, *** ** *

Stassfurti kálitrágyasót

szavatolt 40% tiszta káli = 74-76% kénsavas káli tartalommal, *** ** *

KOVASAVAS KÁLIT (dohánytrágyázásra) továbbá

mindennemű egyéb **mütrágyaféléket**, azonkívül

Rézgálicot (98-99%) elismert kitűnő minőségben legolcsóbban szállít a

„**HUNGÁRIA**“ mütrágya, kénsav és vegyi ipar részvénytársaság

Budapest, V. Fürdő-utca 8.

FELTÜNŐ UJDONSÁG!

Delice

Minden hirdetés felesleges, a dohányzó egyszer veszi és többé mást nem szíhat.

legjobb valódi francia

SZIVARKAPAPIR ÉS SZIVARKAHÜVELY.